

## ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Égőes évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Egyben házas korára:	
Égőes évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidakra postán szállítva:	
Égőes évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

# TISZÁNTÚL

## POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hófű és  
Szuny utáni napok kivételévelBocsoróság és kiadóhivatal:  
Nagyvárad, Apáca-utca 3A szerkesztőség kéziratok visszaküldésénél  
vagy megfűzésénél nem vállalunk.Hirdetések és hirdetések a  
kiadóhivatalhoz intézendők.

Képes adom ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, július 17.

### Az aratás és a szociális mozgalmak.

Peng a kasza, andalítóan zizeg az aranykalász, az aratók vig dalától visszhangzik az alföld rónasága, — mondja költői lendülettel a hirlaptudósító. A lap másik oldalán pedig aratói zendülések, munkabeszüntetések, véres aratási sztrájkokról szóló referádák vannak.

Mi a valóság? hámozza ki belőle, a ki ért hozzá.

Aktuális kérdés lévén a munkáskérdés, a tudósítás a legjobb anyagot öleli föl az olvasóközönség érdeklődésének felkeltésére. A sztrájkok egyáltalában — jól tudjuk — a paraszt szociális izgatások következményei; a bocsoros apostolok által hangzatos aranyvárak építése, melyek a rideg valóságban igen is kemény kövekké válnak és kellő alap nélkül épülvén, épen a gazdasági munkásokat — hiszékenységük keserves bünhödése — temeti romjai alá.

A gazdasági munkássztrájk lényegesen különbözik az ipari munkások sztrájkjától. Mert például az aratási munkák egy pár hétre terjedvén, a munka sürgösségénél fogva, azonnal el kell intézve lenni a szerződészegés folyamatának. Ezen elintézésnél pedig szerény nézetem szerint bár gyakran a karhatalom igénybevétele mellett mindig a gazda számvetése, de első sorban méltányossága és igazságérzete a döntő.

És mondhatom, hogy egyes-egyedül saját józan belátása mellett a gazda és munkásai között felmerült kérdésekben mindig önmagára van utalva. Előfordulhatnak az aratási munkánál oly körülmények, melyekre az arató szerződés pontjai nem vonatkozhatnak, itt a gazda csupán tiszta belátására támaszkodhatik, hogy a munkás keresménye például részbeni elemi károk esetén biztosítva legyen. Mert míg a kérdés a törvényes igazság hosszas eljárása szerint nyerne megoldást, addig úgy a gazda, mint a munkás beláthatatlan veszteségnek lenne kitéve.

A gazdasági munkás helyzete ellentétes az ipari munkáséval, mert annál rövid egy pár hét az egész évre kiható kereseti ideje, — míg az ipar legtöbb része éven át folytonos, vagy legalább az év nagy részében. A munkának e rövid tartama megköveteli egyrészt, hogy keresztényi szeretet és igazságérzettel bánjanak a munkással, de ugyanaz megköveteli, hogy a rakonczátlan, részegeskedő, szószátyár, túlkövetelő aratómunkást nem szabad megtérni a többi között.

Az legyen a gazda szeme előtt, hogy igaz, méltányos eljárás mellett csak söpredek munkás követelődzik, a kit minden módon rá kell szorítani viselkedésének önmagára visszahulló következményeire.

Ily elbánással azt hiszem lényegesen lehet a magyar munkást a józan gondolkodás és kötelességérzet felé terelni. Ez pedig a mezőgazdának első sorban létérdeke, a melyen vállvetve kell működni, a mely másrésztől keresztényi és hazafias szempont mellett országos főérdek is.

Vissza kell terelni azon rideg bizalmatlanságból, melybe a sok csalódás után a mindent kizsákmányoló kapzsiság kergette.

A paraszt szociálizmus hatása két irányban látszik a magyar munkásnépet befolyásolni, az első az agitátorok által hangoztatott földfelosztás és az osztálykülönbség eltörlése. A második a mezőgazdasági munkabérek olyképen való megváltoztatásának ígéretése, hogy a munkás valóságos feles legyen a munkaadóval. Szóval meseszerű abszurdumok. Hogy aztán az illetén könnyű megélhetés varázsa elbódítja még az értelmesebb egyének némelyikét is, az igen érthető. A kik aztán örömmel hirdetik, hogy itt is sztrájk, ott is — ha nincsen is.

Ily módon került valamelyik laptudósító koholmányaként úgy helyi, mint a fővárosi lapokba, hogy a nagyvárad latin szertartású káptalan hidegkuti pusztáján arató-sztrájk van. Holott a munkás megelégedettebben, szorgalmasabban sohasem dolgozott, mint most. De hát a szenzációhajhászat az ily kacsaröppenéseket is igénybe veszi. Hogy mi a valóság, az mellékes, csak érdekfeszítő legyen.

A parasztszociálizmus a gazdasági munkásnépnél szerződészegést és illetéktelen követelődzéseket foglal magában. Azért nem tudom eléggé ismételni, hogy a hatóság ezeket a fejcsavaró agitátorokat a legszigorubbán üldözze, mert meséikkel kételyt támasztanak a legbecsületesebb munkás lelkében is, különösen akkor, a mikor látja, hogy teljesen szabadon beszélhet és árnithat az a feltolakodott nép-

### A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Jó reggelt, Polgárok!

Irta: Tarczai György.

Budavára bástyáin megdördültek az ágyuk, a templomokban megkondultak a harangok, a mértőföldnyi uton várakozó emberek tömött sorain vé igringott az örömkialtás s a szenátorai élén a szombati piacon álló főbiró: Fejérvári Litterátus Dienes még egyszer betekintett a hóféhér papirlapba, melyre periodusokkal ékes latin üdvözlő beszédjét leírta, aztán a vár kulcsaival mellette álló Gubacsi Györgynek nyújtotta át s megköszönte törkát. A város első szenátora ismét a nótáriusnak a kezébe csuszattatta a teleirt papírost, hadd sugjon a királyt üdvözlő főbiróak, ha netalántán megakadna a dikció elmondása közben.

Mátyás király tartja bevonulását Budavarába, az imént megválasztott ifju király, a kiért díszes követség ment el Csehországba s most az ország legelső urai kíséretében jó haza.

Az ő személyében magasztalták föl a dicsőült Hunyadi Jánosnak szerencsétlenül, verpadon kimult László fiában égbekiáltó igazságtalansággal megalázott családját s az utcákon tolongó budaiak dobogó szívvel lesik széshelyére való megérkezését. A szombati piac emeletes házainak ablakaiban szebbnél-szebb patricziusnők mosolyognak le; a főbiró házának erkélyéről visszafojtott lélegzettel nézik Fejérvári Dénes szépségükről s szívük jószágáról híres leányai apjukat, haem midőn a harsonás heroldok után, a szemképráztató fényes ezernyi lovasok nyomában a szombati kapuban megjelenik az ifju, szőke hajú király végtelenül kedves lovas-alakja, megfélekednek apjuk dikciójáról s elragadtatásukban kendőiket lobogtatva üdvözlík a királyt. Hunyadi Mátyás udvariasan emeli meg struczollas süvegét, nagybátyja, Szilágyi Mihály is az erkélyre néz s az ellenkező oldalon félkörben álló budai szenátorokban elhül a vér, midőn a fejedelem észre sem véve őket, tovább nyargal.

Fejérvári Litterátus Dienes majd megfullasztotta a benne rekedt dikció. Vérben forgó szemekkel nézte a király nyomában befelé özönlő főuri lovasok diszruhás tömegét,

aztán az esküdtekhez fordult, kik úgy álltak körülötte, mint mindmegannyi kőbálvány.

Gubacsi György még mindig mereven tartotta a biborbársony párnát, melyen a vár kulcsai heverték.

— Dugd zsebre! — kiáltotta rá a főbiró mérgesen.

Az első szenátor csak most tért magához s némán engedelmeskedett; dühében azonban a főbiró erkélyén ülő leányai felé szerette volna zudítani a biborbársony párnát, a kik önfelédten merültek el az alattuk diadalmenetként fölvonuló lovascsapatok, a rendek, megyék és városok fényesnél fényesebb követségének a nézésébe.

— A városházára — adta ki Fejérvári Dienes szíkszavon a parancsot s az esküdtek lecsüngő fejjel kullogtak utána . . .

Az általános örömmámor közepette, mely a király bevonulásakor az egész lakosságon erőt vett, senki sem vette észre, hogy a budai esküdtek oly csuful jártak; annál kínosabban bántotta a szenátorokat az — el nem mondott dikció s ők késő éjjelig vitatkoztak azon, hogy immár mitévők legyenek.

Az idény előhaladása folytán összes raktáron levő nyári batiszt és zephir **ingek**, angol fehér és színes mosó **mellények** rendkívüli leszállított árban kaphatók.

**Róth M.** utóda  
kalap- és férfi-divat üzletében.

Férfi, női és gyermek czipők nagy választékban.

barát, aki tulajdonképen öncélokot hajhász és megszarolja különböző czimen azt a szegény munkásnépet, a ki elég együgyű, hogy felüljön a meséknek.

Az előttünk végbemenő veszélyes áramlat legyen intő példa arra nézve, hogy a magyar munkásnépet védelmezni kell — az ily ámtások ellen mit, hol lehet alkalmazni, tanácssal, — kalácscsal, — korbácscsal.

K—y Andor.

### Bánffy-párt.

Megint a nagy politika készül Nagyváradon s az ország sorsa itt akar jobbra fordulni.

Rendes dolog, hozzászoktunk már. Nálunk mindig a más feje fáj s természetes, hogy az ember a más feje fájása ellen gyakran használ olyan gyógyszert, a melyet maga a saját jól felfogott érdekében be nem merne venni.

Nagyvárad kis politikusi az ország obstrukciós migrénjét azzal szeretnék elmulasztani, hogy hideg borogatásnak rátennék Bánffy Dezső bárót. Azt az embert, a kit azelőtt basának ismert mindenki, most egyszerre szabadítónak üdvözlölnék.

S miért? Azt is megtudjuk egy kis cikkiből, mely felsorolja Bánffy érdemeit.

E szerint Bánffy Dezső programja a gazdasági önállóság. Szép; de hol ebben az újság? Hol a párt, a melynek programja a gazdasági szolgátság volna? Kissé nyiltabban kellene beszélnie, mert így a gazdasági önállóság szép szavai alatt elérhet esetleg az ischli klauzula is.

Vannak továbbá Bánffy programjában, mint megtudtuk, szociális reformok is. Nagyszerű haladás! Magyarországon senki sem foglalkozik szociális reformokkal, csak a Bánffy-párt! Eddig eszébe sem jutott senkinek, csak Bánffynak, a ki bukása óta lipótvárosi kaszinó-elnök és még zseniális ember is lett. Es mig a nép ezrei éhezve, lerongyolva veszik kezükbe a vándorbotot, Bánffyték zseniális szociálpolitikája azzal csillapítja éhségüket, hogy — szavazati jogot ad nekik. Tessék, lakjanak jól vele.

A Nagyboldogasszony piacán hullámzó sétáló kíváncsian néztek föl a városháza gyertyafényes ablakaira. Szorgalmasak lehetnek azok a budai esküdtek — gondolták az idegenek — hogy még olyankor is a város ügyei körül buzgókodnak, mikor az utcákat majd fölverik zajongással az örömlükben nagyot mulató polgárok. A budaiak azonban fölvilágosították vendégeiket, hogy a főbíró holnap kilencz órakor reggel az esküdteikkel követségbe megy a királyi palotába, hogy a székváros hódolatát bemutassa Mátyás királynak s a deputáció rendje ügyében tanácskoznak, mi sok körültekintést igényel már csak azért is, mivel a Frisspalota ceremóniamestere révén megtudták, hogy Mátyás király kitüntetésképp elsőnek fogadja székvárosa hódolatát. A városi tanácssteremben pedig a király fogadása körül való statumokon rágódtak az elkészített esküdtek.

— Ne okoskodjunk sokat — vélte az öreg Bornemissza Pál — főbíró uram nyugodjék meg. Holnap is elmondhatja félbenmaradt dikcióját.

Az esküdtek azonban lehurrogták s Fejérvári Dienes megrázzván a csengőt, összegezni próbálta a különböző vélemények summáját. A statutumok szerint a városukba jövő királyt a kapuban kötelesek fogadni; ha átvette a város kulcsait, másnap hódolatukat mutatják be színe előtt s hűséget esküsznek neki, a menyiben először járulnának színe elé.

Végül ott van Bánffy bárónak koszoruba font érdemei a liberalizmus körül. Ha jól sejtünk, az egyházpolitikára történik itt célzás. Nos hát ha e nemzetbomlasztó szomorú politikai botlást gnyból valakinek érdemül akarjuk felírni, az a valaki nem lehet más, mint csak a Wekerle minisztérium. Ennek tagjai elmélkedhetnek a meggondolatlanul közénk dobott egyházpolitikai rombolás súlyos következményei fölött, de ezért Bánffyt dicsőíteni annyi, mintha valakit idegen fekete tollakkal ékesítenének.

Nem érdemes az egész Bánffy-pártiaszkodás a följegyzésre, legfeljebb azért, mert a szabadelvűpárt belső viszonyaira vet érdekes világot. Nincsenek megelégedve saját pártjukkal, keresik kifelé a szabadulást, tejetlenség, elégedetlenség — az egész olyan, mint egy különböző modorban, de egyértelműleg és teljes joggal felhangzó — mea culpa.

### Plósz Sándor nem mond le.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Több reggeli lapban az a hír jelent meg, hogy Plósz miniszter le akar mondani. Ezekkel szemben Plósz kijelenti, hogy a híresztelések minden alapot nélkülöznek, a lemondás eszméje távol áll tőle, mert befejezni óhajtja azokat a nagy — az ország életébe vágó igazságszolgáltatási műveket, amelyeket elkezdett és amelyeknek eddig is összes erejét, tudását, munkáját szentelte. Politikai körökben nagy megnyugvással fogadták a miniszter kijelentését s megnyugvással fogadják az egész ország, különösen annak jogászai, akik Plósz miniszterben a magyar jog tudós művelőjét s a magyar jogrendszer erélyes és öntudatos kiépítőjét tanulták tisztelni és becsülni.

### Német felfogás a magyar hadseregről.

A közös hadsereg jövőjéről figyelemre érdemes cikket ír a berlini „Kreuzzeitung“. Azt írja, hogy pár évvel ezelőtt még egyes magyar politikuskoknak az a követelése, hogy a közös hadsereg magyar ezredeinek szolgálati nyelve magyar legyen, nevetségessé kívánalomnak tűnt fel s úgy tekintették, mint egy-két

»magyarón« hecsez-lapnak extrém dühöngését. Ma már, tekintve a magyar képviselőházban folyó eseményeket, kétségtelen, hogy a közös hadsereg magyar ezredeiben magyar legyen a szolgálati nyelv s magyar a tisztikar, sine qua nonja annak, hogy Magyarországon munkaképes kormány és parlament működjön. Ezeknek a kívánalmaknak ki nem elégítése állandósítani fogja a kormánykrisziseket és megbénítja a parlament működését. A »Kreuzzeitung«-nak ez a cikke annál figyelemreméltóbb, mert kifejezője a német politikai és katonai irányadó tényezők felfogásának.

## ORSZAGGYÜLES.

### A képviselőház ülése.

Budapest, július 17.

Elnök: Dániel Gábor.

Az irományok előterjesztése után

Elnök: Jelenti, hogy a napirend következik.

### A miniszterelnök programja.

Mezőssy Béla: Dániel Ernő báró tegnapi beszédét hazafiasnak mondja, szerinte többet ért ez, mind egész hivatalos ténykedése multban. Foglalkozik a beszéddel. Erdemileg bírálja azt. Azt mondja Dániel, hogy az ellenzék harcra időszerűtlen, mert nincs előkészítve a koronánál kellőleg a talaj. Hát ki ebben a bűnös? Nem a szabadelvűpárt? (Ugy van! a szélsőbalon.)

Olay Lajos: Ne diskuráljanak ott államtitkárjelölt urak.

Mezőssy Béla: Az ellenzékkel azzal vádolják, hogy a végletekig viszi a dolgokat. Elősméri. Igaz. De éppen így a végletekre viszik a tuloldalon is. Nos, hát melyik a becsületesebb álláspont. Végletekig vinni a küzdelmet a nemzeti jogokért, vagy végletekig vinni az ezek ellen való rideg elzárkózást. Mielőtt beszédébe belekezdene, a Ház engedelmével a maga személyére vonatkozólag tesz egy kijelentést. Egyik fővárosi lap azt írta volt, hogy az ellenzék küzdő tagjait mind valami érdekszál fűzi a küzdelemhez. Ezt kereken visszautasítja. Ő soha nem kért semmit sem bukott, sem létező, sem jövődő miniszterektől. Ő hivatását úgy teljesíti, amint lelke diktálja. (Helyeslés.)

Rátérve a miniszterelnök programjára, élesen bírálja azt. A miniszterelnök eddig úgy ült itt rejtélyes, mo olygó arczával, mint egy

— A kulcsokat nem találta érdemesnek átvenni — mondta ki a főbíró szentenczáját. — Tehát hódolatunkat sem mutatjuk be neki.

Az esküdtek fölzugó helyeslésére Bornemissza is beadta derekát s miután elhatározták, hogy másnap kilencz órakor a király iránt való további viselkedésük megvitatása okáért a tanácssteremben ismét összegyűlnek, széjjeloszlottak.

Derűs télutói nap volt, az utcákon özönvel zudult le a házak messze kiugró vizokádó szörnyeinek tátott torkából a hirtelen megolvadt hólé s mintha zápor szakadt volna egész éjjel, a kövezet végesvég csatakoszá lett. Mindamellert szinte hemzsegett a várhegy a kíváncsiak seregeitől. A királyi palota felé hintók hintók nyomában gördültek s a szent György-téren álló házakba szállt követségek gyalog vonultak föl a várkastély leeresztett csapóhidján. A budai polgárok természetesen az ő deputációjukat lesték a legnagyobb érdeklődéssel; de kilencz óra régen elmúlt s mégsem mutatkoztak. Bizonyára korán reggel mentek be a királyi palotába, ugys ők lesznek az első, gondolták a legtöbben s zivarialanul engedték át magukat az egyéb küldöttek csapatjai szapulásának...

Korán reggel már a tanácssterem asztala körül ültek a tizenkét esküdtek. A főbíró álma-

ban lidércnyomásként gyötörte az el nem mondott beszéd s most még dühösebben szónokolt, mint tegnap, a király ellen, a kinek személye még nem lévén megkoronázva, szerinte korántsem szent és sérthetetlen. A főurak egyrésze pláne Fridrik császár pártján van, Garai nádor áll élükön, a ki eddig hiába igyekezett összeköttetésbe lépni Budavár szenátorai-val, most azonban szívesen bocsátkoznak vele tárgyalásokba.

— A kié Buda, azé az ország — tört ki Fejérvári szivéből a keserűség. — S a fiatal király megvetően fordult el tőlünk, kik az ország szívének mozgó erői vagyunk. Nem vette át a kulcsokat. Ne adjuk oda neki most már akkor sem, ha maga jön is el értük.

A szenátorok összenéztek, de látván, hogy Bornemissza is helyeslően bólint fejével, fölzugott ajkukon a helyeslés; figyelmüket kikerülte az a kaján mosoly, mely az öreg esküdt öszülő bajusza körül cikázott.

— Alg tizenhét éves még Hunyadi Mátyás — komázott most királyával, fölbátorodván a bíró merész szavaitól, Gubacsi György első szenátor, a ki a protokollumot vezette, mivel a nótárius nem volt esküdt polgár s azért kizárták a titkos gyűlésből. — Emlékezzetek vissza, esküdt polgárok — folytatta. Valahányszor gyermekkirály ült a trónon, azt mindig megsínylette városunk.

— Ugy van — hagyták rá Szabó, Sáfár, Deák, Keresi, Baráti és a többi esküdtek.

színész, senkisémet látta és láthatta, mit érezhet, tegnapelőtt azonban már a maga teljességében, egész mivoltában jelentkezett. És meg láttuk őt akként, amint ősmertők mint horvát bánt, a maga erőszakosságában, rettenetességében, miként Horvátországban uralkodott. Ottani uralkodása alatt rémuralmat hozott ott meg. És ezt a magyar állam supremáciája nevében tette. No hát tiltakozunk ez ellen. Mi zsarnokok nem voltunk soha. (Ugy van! a szélsőbalon.) De a miniszterelnök tegnapi kibontakozásából azt is látja, hogy a szabadelpvűpárt örömmel üdvözölte a bánt, mintha mondanák: Ilyen ember kell nekünk. Ezt ugyan egyszerű természetesen is találja. Széll Kálmán megbukott...

**Issekutz Győző:** Miért buktatták meg! (Zaj)

**Madarász József:** Maguk buktatták el.

**Mezőssy Béla:** ... mert megunták már őt. Amde figyelmezteti a miniszterelnököt, ne bizza el magát a felhangzó tapsok hallatára. Nem őszinte ám ez a taps. (Ugy van! a szélsőbalon.)

**Werner Gyula:** Ne gyanúsítson. (Zaj)

**Mezőssy Béla:** Soha életében nem gyanúsított senkit, aki pedig ilyet gondol, az álljon elébe.

**Werner Gyula:** Hát az nem gyanúsítás, hogy azt mondja: nem őszinte a taps?

**Mezőssy Béla:** A megnyilatkozott motívumokból nem ítélté másként. Mikor a bán, mint designált miniszterelnök idejött, hogy kabinetet alakítson, a szabadelpvűpárt egy része — és ez nyílt titok — összejövetelt tartott, amelyen nyíltan hangoztatták, hogy nem szívesen fogadják a miniszterelnököt.

**Kubinyi Géza:** Ez igaz!

**Felkiáltások a szélsőbalról:** No hát!

**Mezőssy Béla:** Hát kérem, változott-e azóta valami a helyzet? Szerinte nem. Hogy változhatott hát meg a véleményük. Talán a miniszterelnök programja kielégítette őket?

**Gajdary Géza:** Ezt bizza ránk.

**Perczel Dezső:** Ezt majd mi bíráljuk el.

**Mezőssy Béla:** Ha a közbeszóló képviselő megmagyarázza a változást, köszönettel veszi, addig azonban csak szavait ismételheti, hogy ne bizza el magát a miniszterelnök a felhangzott tapsoktól. (Tetszés a szélsőbalon.) A mi a függetlenségi pártot illeti, meggyőződése az, hogy ha a párt ősmerte volna előre a miniszterelnöknek programját, egyetlen tagja sem akadt volna, kezdve Kossuthtól, a legcsekélyebb emberig, aki csak szóba állott is volna a kormányalakkal. A miniszterelnöknek már eddig három ballépése volt. Egyik a katonajavaslat, másik a 99: XXX. t.-cz., a harmadik a házfelosztásról nyilatkozat. A miniszterelnök a

házfelosztási kijelentésével tapogatózott, vajjon mit szólna hozzá az ellenzék, a nemzet, ha felosztaná a Házát az ex-lexben? Nos hát láthatta az ellenzék egységes felzudulását a kérdésre. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Az iskolában mikor feltételes okhatározó mellékmondatot kellett írni, nagy félelem töltötte el, mert nem tudott. Mai napság könnyebb dolguk van az iskolásoknak. Ha ilyen mondatokat adnak fel, egyszerűen feltűrik a miniszterelnök bármely beszédét s leírják abból akármelyik mondatot, egyetlen egy sem egyenes, nyílt, hanem mind föltételesek azok. (Nagy tetszés a szélsőbalon.) A miniszterelnök a klotúrról beszélt. Ezzel ismét ballépést követett el. Ha önálló magyar nemzeti állam volnánk úgy, hogy függetlenül állnánk, egy oldalról sem lekötve, ő lenne az első, aki odataratná száját a klotúrnak, tegyék rá a szájkosarat. De addig, míg nekünk a szólásszabadság egyetlen legnagyobb fegyverünk, addig a miniszterelnöknek ily könnyelműen hangoztatni a klotúrt nem lehet és nem szabad. (Nagy tetszés a szélsőbalon.)

**Rónay Károly:** Hiszen ez a sok szó teszi tönkre az országot. (Zaj a szélsőbalon.)

**Ulay Lajos:** Mit akar az öreg?

**Hock János:** Inkább tönkre teszi a hallgatás.

**Mezőssy Béla:** Véleménye, hogy ez a sok szó kevésbé teszi tönkre az országot, mint az, amelyekkel a közbeszóló képviselő szavazni szokott. (Derűtlenség balról.) A miniszterelnököt egyrésztől üdvözli. Es pedig azért, mert ha a miniszterelnök fel fog menni a koronának előterjeszteni — ami előbb-utóbb úgy is be kell következnie — hogy nemzeti vívmányok nélkül nem mehet semmire, neki a korona inkább elfogja hinni, mert a miniszterelnököt úgy is csak fölig tartják magyarnak. (Tetszés a szélsőbalon.) Hosszan foglalkozik ezután az osztrák kormányválsággal. Tudni szeretné, mi volt a Körber hírhedt memorandumában. Mert ha valaki a császárnak programot ad — mely, amiként az események mutatták, megnyerte a császár tetszését — azt nem teheti a saját szakállára, hanem előzetes megállapodások után. Tudnunk kell tehát azt, hogy abban a programban nincs-e valami támadás mi ellenünk és ez ellen már eleve tiltakoznunk kell. (Viharos helyeslés a szélsőbalon.) Az abszolutizmusról szólva véleménye ez: aki kívánja az abszolutizmust az hülye, aki kísérletezni akar vele az ördög, aki fél tőle az gyáva. (Taps a balon és szélsőbalon.) Amiket különben előtte szóló képviselők az abszolutizmusról beszéltek, azt félreértette a miniszterelnök. (Ugy van! a szélsőbalon.) A kard kihullhat kezünkől, kicsavarhatják, de le nem

tesszük soha, míg ki nem küzdjük a nemzet jogait. (Hosszas éljenzés, taps a szélsőbalról.) Neki az az impressziója, hogy a korona tanácsosai nem végzik helyesen kötelességüket. (Ugy van! a szélsőbalon.) Boldog királya csak boldog nemzetnek lehet. Nem tud olyan magasra felemelkedni, hogy megbírálhassa a korona boldogságát, de azt tudja, azt érzi, hogy a nemzet nem boldog. Megisméltődött az az eset, amidőn az egyik méregpohár a nemzet, a másik a korona kezében van. Apró események sokszor nagy dolgokat szülnek. A nemzetnek győznie kell, győzelemre kell jutni, mert ha a nemzet boldog, boldog annak királya is, de ha a nemzetet veszély fenyegeti, veszélyeztetve van a dinasztia is. A miniszterelnök programját nem veszi tudomásul. (Hosszas meg-megújuló taps, éljenzés a szélsőbalon.)

### Személyes kérdés.

**Gajdary Géza:** Személyes kérdésben szólalt fel. Mezőssy kétségbe vonta őszinteségét, amelylyel a miniszterelnökhöz ragaszkodik. Ne tudja miért tette.

**Mezőssy Béla:** Mert közbeszólott.

**Gajdary Géza:** Es miért választott ki éppen engem.

**Krasznay Ferencz:** Mert típusa ez árnyalatnak.

**Fáy István:** Mert kotyogott.

**Elnök:** Ilyen kifejezést ne tessék használni.

**Fáy István:** Csak őt idéztem szó szerinti.

**Gajdary Géza:** Megvallja őszintén, hogy a miniszterelnököt nem fogadták valami nagy bizalommal, de tegnapelőtt meggyőződött róla, hogy igazi liberális, hogy egész ember. (Viharos derűtlenség.) Azóta tör ki tapsviharban.

**Lengyel Zoltán:** Azt tessék megmondani, melyik miniszterelnöknek nem tapsolt! (Ugy van! a szélsőbalon.)

**Gajdary Géza:** Megösmerte a miniszterelnököt, látja, hogy egész ember, követi őt testtel lélekkel. (Viharos derűtlenség.)

**Felkiáltások a szélsőbalon:** Hát szívvél nem, csak testtel? (Derűtlenség.)

**Rónay Károly:** Személyes kérdésben megmagyarázta közbeszólását.

**Mezőssy Béla:** Kijelenti, hogy megjegyzéseit csupán azért tette, mert közbeszólottak.

**Gajdary Géza:** Személyes kérdésben ismételtén kijelenti, miért támogatja a miniszterelnököt. Azért és csakis azért, mert Fejérváry báró megnyugtatta őket a miniszterelnök programját illetőleg. (Mozgás a balon és szélsőbalon.)

**Elnök:** Az tilést 5 perczre felfüggeszti.

## A válság.

E pillanatban még senki sincs tisztában azzal, hogy a válságos helyzetből, mely ma nehezebb, bonyolódottabb, mint volt, miként fog kibontakozni az ország. Abban mindenki meg egyezik, hogy a képviselőháznak ex-lexben való felosztása nem fog bekövetkezni. A politikusok többsége ama nézet felé hajlik, hogy a megoldás *Khuen-Héderváry* távozása lesz.

### Az ischli út.

A tegnapi lapok nagy része mint befejezett tényt jelenti, hogy *Khuen-Héderváry* ma, szombaton elmegy Ischlbe, mert jelentést óhajt tenni a királynak a helyzetről, felhatalmazást kérve egyúttal bizonyos intézkedések megtételére, melyek szerinte alkalmasak arra, hogy a politikai zűrzavarnak véget vessenek.

A miniszterelnök egyelőre csak bejelentette, hogy audienciára kíván menni, de választ még nem kapott, hogy a király mikor fogadja. Lehet, sőt valószínű, hogy a felelet a mai nap folyamán megjön és akkor *Khuen-Héderváry* tényleg utazik.

De ez esetben is visszaérkezik hétfőre Budapestre és mindenképen bizonyos, hogy *a jövő hét első napjai meghozzák a döntést valamelyik irányban.*

— Gyöngye király alatt elhatalmaskodnak a főurak. Pártusáikban a városi polgárok iszszak meg minden keserűségnek a levét. Okosabb, ha a hatalmas Fridrik császár hűségére térünk. Országunkat a török fenyegeti. Erélyes kéz kell élére. Igazuk van Garai nádor uréknak. Csatlakozzunk hozzájuk, a haza nevében s városunk érdekében.

— Nem kell gyöngye bábkirály! — kockáztatta meg nézetét Torczolyás, mikor kivüle már mindenki fölszólt. A főbíró helyeslően bólintott s az esküdték még csak arra vártak, hogy summázza véleményüket, mikor aztán életetni fogják a hatalmas Fridriket.

Fejérvári Litterátus Dienes czifra periódussal kezdte a határozat kimondását, melynek azonban végére sem ért még, midőn a tanácssterem ajtaján hármat koppantottak.

— No, mi jót hoz Gáspár mester? — kérdezte a főbíró a szavára belépő udvari kengyelfutótól, ki már V. László idejében is ott szolgált a Frisspalotában.

— Levelét a király urtól — mondta ez s letetvén a piros pecséttel elzárt pergamentkeresetet, megfordult és elment.

— Ime, kengyelfutóval küldi levelét — szólalt fel a főbíró, mielőtt még fölbontotta volna. — Ugy látszik, immár megértette elmaradásunk okát s most bocsánatot kér.

— Mondtuk, hogy gyöngye s félénk a király — vágtak szavába az esküdték.

— Nem hódolunk neki — kiáltotta Gubacsi György.

— Eljen Fridrik magyar király! — buzgólkodtak néhányan.

— Eljen! — hagyta rá a főbíró s aztán végre fölbontotta a félénk gyermekkirály levelét. S a mint szemével végigfutott sorain, elhalványult a tanácskozás hevében kipirult arca.

— Rohanjatok haza — mondta képéből kikelve.

— Mindenki huzza föl diszruháját s egy óra múlva itt legyen, — tette még hozzá s azzal elrohant.

Gubacsi György felkapta a levelet s miután elolvasta, a rebelliós protokollum után nyúlt, hogy eléggesse. A levél kézről-kézre járt s az esküdték lóhalálában szaladtak egymásután haza. Fülükben vészjóslóan csendültek meg a markáns vonásokkal odavetett sorok kemény szavai:

Mathias, Dei Gratia Hungarorum Rex. Bonum mane cives! Ad Regem omnes. Si non venietis, capita perdetis.

Budae MCCCCLVII. II. XV. Rex.

(Magyarul: Mátyás Isten kegyelméből a magyarok királya. Jó reggelt polgárok! A királyhoz mindnyájan. Ha nem jöttök, a fejetek bánja.)

Kelt Budán, 1457. II. 15.)

Feltűnést kelt, hogy a néppárt egy része ismét egész nyíltan foglal állást az obstrukció mellett. Így tesznek *Kaas Ivor*, *Förster Ottó*, *Csernoch János*, *Ernst Sándor*. De a *Zichyék* és *Rakovszky* már napok óta nem mutatkoznak a képviselőházban. A mostani vita alatt a néppárt részéről is többen fognak felszólalni.

#### A makói beszámoló.

Tudvalevő dolog, hogy *Justh Gyula* vasárnap elmegy Makóra, hogy beszámoljon választóinak. Vele együtt utazik több képviselő is, köztük *Kossuth Ferencz*, *Malatinszky György*, *Lukács Gyula* és *Bizony Akos*.

E beszámoló alkalmából nagyfontosságú nyilatkozatokat várnak, amennyiben *Justh* után beszélni fog *Kossuth Ferencz* is. Ertesztéseink szerint mindannyian hangsúlyozni fogják, hogy a párt tagjai közt elvi ellentétből egyáltalában nem lehet szó.

Ugyanaz nap tart beszámolót *Zilahon Lengyel Zoltán* is, aki után a vele utazó *Barabás Béla* is beszélni fog. Ők is hangoztatni fogják, hogy elvi ellentét nincs a pártban.

#### Kossuth és pártja.

Kossuth Ferenczről a kormánypárti lapok mindenféle kalandos meséket találnak fel és mindenáron úgy akarják feltüntetni az ő lemondását a pártelnökségről, mint a függetlenségi párt bomlásának tanujelét. Kossuth azonban testtel-lélekkel függ a párt ideáljain és az elnökségről is csak azért mondott le, mert egyénileg lekötöttnek vallja magát és nem akarja, hogy személyére való tekintetből letérjen a párt a helyesnek vallott útról. Kossuth feláldozta saját pozícióját, hogy a pártot mentse meg és hogy jobb időkre biztosítsa a saját cselekvő képességét.

Egyelőre Kossuth még az aktivitásról sem mond le; vasárnap beszélni fog Makón és arról, hogy Olaszországba menne, még szó sincsen. Most itt marad és ha később egy pár napra elmegy, csak kirándulásról lehet szó és nem visszavonulásról.

### UJDONSAGOK.

#### Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	Személyvonat							
	7.33	9.50	—	—	4.44	—	—	8.58
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—	—	4.44	—	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	
V.-Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.34	
Féliczfürdő >	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.50	

#### Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat							
	8.30	10.42	—	—	3.—	5.34	7.20	9.53
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	—	3.—	5.34	7.20	9.53
Rontó >	8.37	10.49	—	—	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	—	3.11	5.51	7.31	—
V. Velenceze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13	
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30	
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.32	

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

### TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

\* Személyi hír. Dr. *Dudek János*, nyitrai kis szeminárium rector, ismert nevű hittudományi író és Dr. *Tóth János*, a Nyiramegyei Szemle szerkesztője, akik jelenleg a nagy magyar alföldön tesznek hosszabb tanulmányutat, tegnap Nagyváradra érkeztek, hol a püspöki székesegyházat, a muzeumot s a városnak kulturintézményeit tekintették meg. Ma utaznak el Nagyváradról Debreczenbe s onnét a Hortobágyon át folytatják tanulmányutjukat az alföldön.

\* Nem lehet az ex-lex miatt. Az ex-lex sok bajt csinál a hivatalokban; az adókat nem fizetik, a fináncz nem működhet sok tekintetben. Most egy újabb kellemetlenségre jöttek rá a vármegyénél. Elérkezett a jövő évi virilisek névjegyzékének összeállítására kitűzött határidő, amelyet az ideai adók alapján kellene összeállítani. Az alispáni hivatal annak rendje és módja szerint megkereste a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóságát, hogy a Biharvármegye területén legtöbb adót fizetők névjegyzékét küldje meg. Egyszerű és kurta volt a válasz: Az idén nincsen kivétve senkire az adó az ex-lex miatt, s így a kért névjegyzék nem küldhető meg. Most azon gondolkodnak a megyén, hogy minek az alapján állítsák össze a jövő évi virilisek névjegyzékét.

\* Szilágyi Dezső emléke. A Felsőmagyarországi Kárpátgyestület emléket állít Szilágyi Dezsőnek. A Tar völgyében hatalmas gránit-sziklára tervezik a nagy államférfiu kétszeres nagyságú bronzba öntött domborművet, melynek leleplezési ünnepa a jövő évben lesz. A mű kivitelével Istók János szobrászt bízták meg.

\* Új bélyegek. A forgalomban levő magyar bélyegek helyett október 1-én új bélyegeket kapunk. Okmánybélyegről van szó. Ugyanezen alkalommal, hogy a közéletben leggyakrabban előforduló bélyegkételemek, egy bélyegjeggyel való lerovása lehetővé tétessék s ez által a bélyeglerovási kötelezettség, a bélyegértékosztályok (kategoriák) a következő bélyegekkel szaporítottak: 26 filléres, 38 filléres, 64 filléres, 1 kor. 88 fill., 2 kor. 50 fill., és 3 koronással. E szaporítás figyelembevétele mellett, az új kiadású bélyegjegyek 2, 4, 6, 8, 10, 14, 20, 24, 26, 30, 38, 40, 50, 64, 72 fillér, 1 korona 20 fillér, 1 kor. 26 fill., 1 kor. 50 fill., 1 kor. 80 fill. és 2 kor. 50 fillér vegyes és 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 14, 20, 24, 30 és negyven korona értékben, összesen harminczötféle értékfokozatban, még pedig: a fillér- és vegyes értékűek tipografiai, a koronaértékűek ellenben réznyomású kivitelben vékony fehér, a magyar koronát ábrázoló vízjeggyel ellátott papíron enyvezett hátsó résszel vannak kiállítva. Az új bélyegjegyek két főrészből állanak u. m.: a) tulajdonképeni bélyegképből és b) a bélyegalnyomatból. Az összes bélyegjegyek egyformán 29 milliméter széles és 35 milliméter magas alakban, a fillér- és koronaértékűek rajzban háromféle alnyomattal és háromféle bélyegképpel, a vegyes értékűek pedig egyféle alnyomattal és bélyegképpel külön színben nyomva kerülnek forgalomba.

\* A nagygyakorlatok. A nagyvárad i ezredék még ebben a hónapban megkezdik a nyári nagygyakorlatokat. A 4-ik honvéd gyalogezred jelenleg Debreczenben van, hol ezredösszpontosítási gyakorlatokat tart. E hó végéig maradnak távol a honvédek Nagyváradtól s augusztus végéig mennek a főváros környékén tartandó manőverre. A 37-ik gyalogezred e hó 24-én reggel indul el. Uti programja a következő: *Julius 24 Sályi*, *25 Tenke*, *26 pihenő*, *27 Barakony*, *28 Csermő*, *29 Borosjenő*, *30 pihenő*, *31 Zernova*, augusztus 1 *Világos*, 2-án pihenő 3—4 *Lippa*, 5-én *Kövesd*, 6-án *Agris*, 7-én *J.-Kékas*, 8—9 *Remele*, 10-én *Mező-Kövesd*, 11—12 *Mező Kistalu*. A *dandárgyakorlatok* augusztus 13—18 ig tartanak Szilas, Micsku-Falva és Dobos köz-

ségek vidékén. 19—26-ig lesznek a *hadosztály*, majd a *nagygyakorlatok*, Radna-Lippa környékén. A *lefuvas* szeptember 8-án lesz. A 19-ik hadosztály tüzérezred szombat, 18-án indul *Temesvárra*, hol éles lötlényekkel cél-lövészetet tart. Innét egyenesen Lippa vidékére vonulnak a tüzérek, hol a nagyvárad i gyalogdandárhoz csatlakoznak. A 7-ik Vilmos huszárezredet Debreczenben összpontosítják s úgy indul királygyakorlatra, míg a 2. honvéd-huszárezred a pestmegyei nagygyakorlaton vesz részt.

\* A pápa komornyikja. Pio Centra, a pápa hű komornyikja egyike azoknak az embereknek, akik a karrierjüket egy ifjúkori csinynek köszönhetik. Amikor még XIII. Leó pápa bibornok volt, egy napon Róma utcáin sétált s Pio Centra atyját akarta meglátogatni. Amint belépett, a kis fiu, egy vásott gyerek, meghuzta a főpap reverendáját.

— Hogyan, te kis haszontalan, ilyet merészelsz tenni? szolt tréfás hangon a főpap. A gyerek elpirult és megcsókolta a kardinalis kezét.

— Na, jól van, bambinó, — szolt kegyesen Pecci bibornok. Megbocsátok neked, de többé ne csinálankodj.

— Oh nem, eminencia.

— Hát mondd meg gyermekem, mi akarsz te lenni?

— Eminencia! — sietett a válasszal a gyerek, — én komornyik szeretnék lenni, ha eminencia pápa lesz!

— Igérem, hogy megfogadlak!

Amikor a pápaválasztáskor az urnából kikerült Pecci bibornok neve, XIII. Leó kinevezte Pio Centrát komornyikjává.

\* Aratás. Az alázatosan meghajló, aranyfejű kalászkok rendre dőlnek az éles kaszák élén s a jövő év életadó kenyere országsszerte keresztékben hever. Megindultak a kombinációk, a becslések is az ideai termésre. A földmivelésügyi minisztérium becslése szerint mintegy 40,000,000 métermázsza összes termés várható. Átlag holdanként 7 métermázsza gabonát számítanak. Erdekes, hogy a földmivelési minisztérium kimutatása szerint a múlt évben 200,000 métermázszával nagyobb gabonatermés volt, mint a melyet az idén várhatunk. E termés 1/4 részét mint kenyérterményt Magyarország lakosai fogyasztják el s csak 1/4 része kerül kivitelre.

\* Éretlen gyümölcs a piacon. Mikor az újságoknál kezdődik az u. n. uborka-szezon, mindig találkozni lehet ezzel a czimvel, amely pedig legkevésbé sem vonatkozik az uborkára. Éppen olyan ismeretes, mint az a közegészségügyi program, mely a főorvosi hivatalnak elő van írva. Igen bölcs dolgok ezek, melyeknek ha csak a felét is lelkiismeretesen betartanák, akkor nyaranta Nagyvárad lenne a kontinens legegészségesebb városa s itt csak végelgyengülésben halnának meg az emberek. S ezeknek a bölcs rendelkezéseknek, melyek közt nem utolsóság az éretlen gyümölcsök elleni tilalom, jó lenne, ha a rendőrség gondolna is ezeknek az intézkedéseknek a végrehajtásával. Az idén teljességgel semmi gond sincs fordítva arra, mit árulnak a gyümölcspiacon. Azért visznek aztán ki olyan zöld barackokat, hogy az embert már a látásától is kiléle a hideg. Éretlenül lehullott ferges szilva is akad már, a beférgesedett apró almát pedig kosárszámpira is árulják. A minél még nagyobb baj az, hogy vevője is akad ennek a kész betegségnek — különösen most — mikor úgy tűzel a nap, mintha ő is skontóra készülné és két-három nap alatt akarná behozni a múlt havi mulasztását. Ilyenkor a szegény nép is nagyon rááhit a gyümölcsfélére s mivel a megenni valóra nem telik neki, veszi ezt a kész veszedelmet, amit olcsón adnak. S mivel a következmények már az előbbi esztendőkből ismeretesek, idejénvalónak tartjuk mi is figyelmeztetni az orvosi hivatal, tekintsen ki a piacra és vegye pártfogásába ezeket a zöld gyümölcsöket gazdáitól.

\* **A király az újságban.** Akinek valamilyen köze van a nyilvánossághoz, az feszült figyelemmel kíséri a lapokat: mit rónak róla? A nyilvánosság ez emberei természetesen tagadják, hogy hiuk, de azért csak azokat a sorokat metszik ki és teszik el emléktől, melyek kelemesek rájuk nézve. Minden primadonnának van egy albuma: lapjai tele vannak ragasztva kritikákkal. Természetesen csak olyan kritikákkal, amelyeket jóbarátok írtak. Minisztereknek is ilyen az albumuk, abba is kritika van beragasztva; csak hogy a minisztereknek két albumuk is van: egy a pozitív és egy a negatív sikerek számára. Az egyiket azok mutatják meg, akik előtt dicsőkedni akarnak; a másik keserves panaszok eszköze. Hogy a királyok mint viselkednek az újságokkal szemben, arról kevésbé megbízhatók az értesülések. Általános az a szokás, hogy a királyok titkárai, akiknek feladata a lapot olvasni, csak azokat a cikkeket mutatják be a fejedelemnek, amelyekben nincs felségsértés. Péter király azonban, a szerbek vadonatos uralkodója, el akar térni a hagyományos szokástól.

— Mindent látni és hallani akarok, mert csak így tudhatok meg mindent, — ez az axiómája a belgrádi királynak.

Mint fővárosából jelentik, I. Péter naponta hajnali öt órakor kel és délig dolgozik. Hogy min dolgozik, azt a titkára tudja, akinek hajnalban be kell hoznia a fejedelemhez az összes újságokat. Természetesen a külföldi újságokat. Azokkal aztán bejárkozik I. Péter. Amikor déltájban újra beléphet titkár, nagy halom hírlap hever a király íróasztala körül s minden lapból ki van metszve néhány sor. Az íróasztalon pedig jókora album fekszik, amellyel meg egy tüvegce ragasztógummi. Néha nagyon dühös a király s ilyenkor az albuma ragasztott cikk mellett piros és kék czeruzával irt felkiáltó- és kérdőjelek sorakoznak.

Érdekes volna ezt az albumot látni. Vajjon milyen megjegyzések tarkíthatják azokat a cikkeket, a melyek I. Péter trónraléptét dokumentálták.

\* **Katholikusok szervekedése az alkoholizmus ellen.** Az a nemzetközi bizottság, mely a brémai anti-alkoholikus kongresszuson abból a célból alakult, hogy a kongresszuson megnyilatkozott keresztényellenes irányt ellensúlyozza, a Kölnben augusztus hó folyamán megtartandó katolikus nagygyűléssel kapcsolatosan szintén tülésezi fog. Ugyanis az a kérdés merült fel, vajjon lehetséges lesz-e a jövőben is együtt munkálkodni az alkohol ellen való küzdelemben a katolikusoknak és azoknak, akik az alkoholizmus elleni küzdelemben vallásellenes érzületüknek adnak mindentalan kifejezést. Ha erre a kérdésre most nem is lehet feleletet adni, bizonyos az, hogy a katolikusok sorakozása feltétlenül szükséges, részint, hogy nagyobb nyomattal lehessen fellépni a következő nemzetközi anti-alkoholikus kongresszusokon, részint, hogy utját lehessen egyengetni a katolikus nemzetközi anti-alkoholikus kongresszusoknak. A nemzetközi bizottságnak, melynek Magyarországról is tagja van, feladata lesz erre a kérdésre feleletet adni és a jövőendő feladatait meghatározni. A siker körül báró dr. Ruys de Beerenbruck, a hollandi követék elnöke buzgólkodik, ki a napokban megleghangú körlevelet intézett a bizottság tagjaihoz. A legközelebbi nemzetközi anti-alkoholikus kongresszus *Budapestben* fog tülésezni.

\* **Aki gyermekeket eszik.** Cairó városában néhány hónap óta eltűnedezik az utcáiról néhány játszó gyerek. A szülők kétségbeesetten kutattak a nyomavészett gyermek után, de nem találják meg. Végre valaki jelentést tett a rendőrségnek, hogy egy Kair-Jakoból származó asszony csalogatja a lakására a gyermekeket, ott megöli őket és — megstüti. A rendőrség most meggyőződött arról, hogy ez való, mert letartóztatta a kannibal asszonyt.

\* **Gyászistentisztelet Kállay Béniért.** Kállay Béni lelkiüdvéért tegnap délelőtt tartották meg az engesztelő gyászistentiszteletet a szervita atyák belvárosi templomában. A templomot az istentiszteletre az Entreprise emberei gyászpompába borították és délszaki növényekkel ékesítették. A ravatal a szentély előtt volt felállítva és tömérdek égő viaszgyertya és virág vette körül. Magát a ravalt az elhunyt miniszter czimeres gyászjelentései díszítették. A szertartás tíz órakor vette kezdetét, de a feketével bevont padosorokat már jóval előbb megtöltötte a gyászoló közönség. Legelsőnek Kállay Béni özvegye és gyermeke érkeztek meg, kik a ravaltól jobbra az első padban foglaltak helyet. Valamivel később jött meg Darányi Ignác földmívelési miniszter és nyomban utána dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter és dr. Láng kereskedelmi miniszterek, kik a baloldali első padban ültek. A gyászoló közönség soraiban többek között ott voltak: báró Kutshera Hugó civiladlatus, Zoltán lovassági tábornok, Svjeticsánin Manó tábornok, csehdorségi parancsnok, Schetinger A. kormánytanácsos, Thallóczy Lajos osztályfőnök, Rukavina és Foglár kerületi főnökök, Zaharics járásfőnök, Kvassay, Szavito és Litsaun főszolgabírák, Szalay László miniszteri tanácsos, Okolicsányi és sokan mások a bosnyák küldöttség tagjai közül. A gyászszertartást *Hettyei* Sámuel pécsi püspök végezte udvari papjainak, a szervita atyák és számos növendékpap segítségével. Istentisztelet alatt az operai énekesek kara, Steiner Károly helyettes karnagy vezetésével Engessynek nagy Requiemjét adta elő a kóruson.

\* **Örült a vonaton.** Tragikus eset történt a kassa-oderbergi vasúti vonal Csacza állomása közelében. Pár héttel ezelőtt ugyanis egy tesseni kereskedő Redwitz Manó, felesége és felnőtt leánya kíséretében érkezett a pöstyéni fürdőbe, hol a férj gyógykezelte magát. Redwitz nyolcz-tíz nap óta rendkívül ideges és annyira izgatott volt, hogy magaviselete feltűnt a többi vendégeknek is. Az orvos azt ajánlotta, a családnak, hogy vigyék haza. Tegnapelőtt tilt vonatra a család s velük utazott egy Reichard Vilmos nevű fiatal ember is, aki a hölgyek kérésére vállalkozott, hogy az idegbeteg embert elkísérje. A csaczai állomáson a fiatalember és Redwitz leánya kiállottak a kocsi folyosóra, hogy az állomást nézzék. Később, mikor a vonat már elindult és közeledtek a határ felé a fiatalok ismét bementek a kocsiába és leültek. Alig foglaltak helyet, Redwitz felugrott, torkon ragadta a fiatal embert és eszeveszetten kiabált, hogy rabló, zsvány, aki leányát akarja elrabolni. Az asszony és a leány kétségbeesetten kiabáltak segítségért, meghozták a vészféket is, mire a vonat megállott. Az egész jelenet nem tartott tovább öt percnél s ez alatt Redwitz, akin az örültség tört ki zseb-kést kerített elő s azzal a fiatal Reichardon és a feleségén, ki a fiatalembert iparkodott kiszabadítani, több szurást ejtett. Midőn pedig az utasok be akartak tölteni a szakaszba, az örült ember, mielőtt megakadályozhatták volna, a késsel saját nyakát vágta át és az ütőeret is. A vér hatalmas sugárban ömlött szerte-széjjel. Két orvos is akart segíteni, de nem lehetett; Redwitz rövid idő alatt elvérzett és meghalt. A szerencsétlen embert a határállomáson vették hatósági vizsgálat alá, ahol már csak az öngyilkosságot lehetett megállapítani.

\* **Anna-ünnepély a Félix-fürdőben.** Nagyszabású, pompás multság lesz e hó 26-án, vasárnapra egy hétre a Félix-fürdőben. A fürdőkezelőség nagy népnepélylyel eleveníti fel a régi emlékezetes Anna-bálokat. Lesz zenehangverseny, Coriandoli- és serpentin-csata, póznamászás, léghajózás, parasztlégynek versenye, paraszt csárdásverseny, lepényevés, zsákfutás, körjáték, labirint, gyorsfény-

képesség, tűzijáték, elite bál a park fényes ki-világítása mellett. Az ünnepély már délelőtt fog kezdődni, amennyiben a váradi nagypiacz-teri állomásnál reggel fél 8-tól fél 9-ig éb-resztő lesz s a délelőtt kirándulókat a fürdő-állomásnál ünnepélyesen fogadják. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a fürdő területére csakis belépti díjjal fog lehetni az ünnepély napján belépni. Belépti-díj előre váltva 80 fillér, az ünnepély napján 1 korona, gyermek-jegy 50 fillér. A jövedelem 25 százalékát P. cze-Szent-Márton község szegényalapja javára fordítja a rendezőség. Az ünnepélyt kedvezőtlen idő esetén augusztus 2-án tartják meg. Mint értesülünk, nemcsak Nagyváradon, hanem a vidéken is nagy érdeklődés mutatkozik a nagyszabású ünnepség iránt s azért a megye nevezetesebb községeiben jegyek helyeztetek el.

\* **Sovány jutalom.** Polonyi Géza találkozott tegnapelőtt, a pártértekezlet után Barta Ödönnel és diadalmasan mondta:

— No Ödön! Kossuth Ferencz levonta már a konzekvenciákat és lemondott az elnökségről. Hát te mit fogsz csinálni?

Barta tréfásan válaszolta:

— Beismerem, hogy leföztetek. Most hát belepek majd a néppártba... Legalább csuffá te-szem őket!

Ebben a pillanatban szegődött hozzájuk az öreg Sréter Alfréd. Megcsóválta a fejét és nagy komolyan mondta:

— Nem hiszem én azt, Ödön! Nem leszel te néppárti soha!

— Aztán honnan tudod ilyen bizonyosan?

— Hm! Erre nem válaszolhatok egyenesen, de ha meghallgatsz egy adomát, elmondom szívesen.

— No, hallju!

— Hát Istenben boldogult Szontágh Pálnak volt egy kapzsi zsidó ispánja. Ez az ispán folyton zsörtölődött, hogy így-ugy, ő sehogysincs megelé-gedve a vallásával. Egy napon be is állított gazdá-jához, mondván:

— Méltóságos uram, én megdöntöttem a dolgot és elhatároztam, hogy áttérek a keresztény vallásra, mivelhogy meguntam már a zsidó voltomat és keresztény akarnék lenni.

Szontágh Pál megcsóválta a fejét — épp úgy, mint én az előbb — és azt mondta az ispánnak — épp úgy, mint én az előbb neked:

— Nem hiszem ám én azt! — Nem lesz maga keresztény! Meggondolja még maga ezt a dolgot!

— Aztán miért, méltóságos uram?

— Mert igaz ugyan, hogy a keresztény vallás szép vallás, de — nem hoz semmit a konyháral... Az öreg Szontágh Pálnak igaza volt később, de azt hiszem, nekem is igazam lesz, Ödön barátom! (P. N)

\* **Az elme-kórház tanulmányozása.** A modern haladással együtt gyarapodik az idegesség; az elme-gyógyintézetek tömve vannak s napról-napra jobban szaporodik az elme-bajosok sokasága. Biharvármegye most építetteti a nagyszabású elme-gyógyintézetet a hegyen. Máramaros vármegye szintén létesíteni óhajt egy elme-gyógyintézetet; mielőtt azonban belemenne az építkezésbe, az intézmény tanulmányozására kiküldötte dr. *Kozma* Sándor város-tisztai főorvost, dr. *Szilágyi* István kórházi igaz-gató főorvost és *Bakó* István kir. főmérnököt, akik tegnap Nagyváradra érkeztek.

\* **Csalódott szerelem egylete.** Megható regények szomorú hősnői, pártában maradt leányok és nőgyűlölő férfiak, akiknek szívét megmérgezte a csalódás: tanuljatok ebből a példából, amelyet a százméiningeni Schweina város boldogtalan leányai adnak. Nem tudjuk, vajjon e schweinai leányokban vagy a legényekben van a hiba, de a kis városkában hihetetlen nagy a száma a csalódott szerel-meseknek. Oly sokan vannak az álmatlan éj-szakákon panaszosan sóhajtozó, reményszegett leányok, hogy egész társadalmi rendet alkot-nak. Mint Schweinából jelentik, ez a társa-

dalmi rend most szövetkezetté tömörült. Két nap előtt alakult Boldogtalan Szerelmek Egyesülete név alatt a liga, amely célul tűzte a kölcsönös vigasztalást. Egyelőre csak leányok a tagjai ennek a szövetségnek, de ha majdan a családott legények is a kötelékbe lépnek, remélhetőleg csakhamar meg kell változtatni az egyesület címét: a boldogtalan szót.

\* **Ismeretlen tartózkodású ezredpénztár.** A hivatalos lap idézései között gyakran akadnak csodálatos dolgok. S ha valaki azért olvassa ezt a különben száraz rovatot, hogy mulasson rajta, kárpótlást nyer a társaságáért. Most mint alperes szerepel egy ismeretlen tartózkodású ezredpénztár, melyet szabályszerűen hív fel megjelenésre az alibunári járásbíró. Vajjon micsoda ezredpénztár lehet az, melynek tartózkodása ismeretlen? Talán Ocskay brigadéros ezrede, vagy az, amely Trója ostrománál részt vett. Nem lehetetlen hogy valamelyik szerb ezredről van szó. Ha annak a tartózkodása nem is ismeretlen, de a pénztáré bizonyára az. Az érdekes idézés a következő:

**Idézés.** Az alibunári kir. járásbíró közhírré teszi, hogy Kiss Jakab alibunári ügyvéd által képviselt Uaszics Dokrivoj dobrieczai lakos-felperesnek ismeretlen tartózkodású ezredparancsnoki pénztár és t. alperesek elleni zálogjog törlesztés és jár. iránti keresetének sommás tárgyalására 1903. évi július hó 20. napjának d. e. 9 órája ezen bíróságnál kitűzetett és ismeretlen tartózkodású ezredparancsnoksági pénztár és Schinkovics Johán árvalómege alperesek részére Anca Péter dr. alibunári ügyvéd ügygondnokul kirendeltetett.

Felhívtnak ennél fogva ismeretlen tartózkodású alperesek, hogy ügyüknek czélszerű védelme iránt a részükre kirendelt ügygondnokot kellően utasítsák, vagy a tárgyalásra személyesen, avagy más megbízottjuk által megjelenjenek, mert különben mindezek elmulasztásának következményeit maguknak tulajdonítsák. Kelt Alibunáron, 1903. évi július hó 6. napján. A kir. járásbíró.

x Felhívjuk olvasóink becses figyelmét **Kecskeméty István** jóhírnévnek örvendő vendéglőjére, mely jó konyhájáért, és tisztán kezelt italaiért és előzékeny, pontos kiszolgálásáért minden tekintetben elismerést érdemel.

x A n. é. közönség szives figyelmébe ajánljuk **Fülöp István** jó hírnévnek örvendő vendéglőjét és szállodáját, ugyancsak a mai kor igényei szerint átalakított kerthelyiségét, mely az indóház mellett van. Jó és izletes ételeiért, tisztán kezelt boraiért, ugyancsak pontos és előzékeny kiszolgálásáért minden oldalról elismerést érdemelt ki. Továbbá különös gondot fordít szállodájára, melynek szobáit egészen újonnan restauráltatta, a szobaárakat pedig tetemesen leszállította, hogy ez által is tanubizonyosságot adjon üzletének szoliditására. Kerthelyiségében naponta egy jól szervezett cigánybanda szórakoztatja a m. t. vendégeket. 134.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a **Nagyváradai Műszaki Villamos Vállalat** (Nagyvárad takarékpénztár-épülete) költségtérítést kér, mely a **legalaposabban és teljesen díjmentesen** állítatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

## IRODALOM.

Az „**Egyetemes Kritikai Lapok**“ 7. számának tartalma: Vezérezik: »Katholikus önmérgezés«. — Könyvek Bírálata: I. Dr. **Schrauf K.**, Magyarországi tanulók külföldön. IV. köt. A bécsi egyetemen. **Békési Emiltől.** — II. Dr. **Wolkenberg Alajos**, Nagyöbji szentbeszéd. Dr. **Rézányai Józseftől.** — III. Dr. **Somló B.**, Allami beavatkozás és individualizmus. **Stuckner János** dr-tól. — **Majláth József** gr., Szociálpolitikai tanulmányai és beszédei. Dr. **Rott H.**-től. — **V. Györffy J.**, Természettudomány. — Szemlék Szemléje: »O'csó Könyvtár«. 1. **Macaulay F. B.** Az angol restauratio vigjáték-írói. 2. **Földes Béla**, A szocializmus fejlődése napjainkig. 3. **Renau E.**, Spinoza. Dr. Z.-től.

— Különfélék: I. Az Akadémia új pályatételei. II. Beküldött nyomtatványok.

**Marie Antoinette** talán a legszánandóbb a forradalom összes áldozatai közül. A népdüh a védtelen asszony czellájára előt tombolt a legerősebben. Mig férje halálát várta és siratta, szemé elébe rakták a róla költött gúnydalokat. Gyermekeitől is megfosztották. A királynő, **Mária Teréziának** méltó leánya, ráborult a dauphíra és testével védte gyermekét, a kit el akartak tőle ragadni. De akkor megragadták leányát és azzal fenyegetődztek, hogy megölik, ha ki nem adja a fiát. Ez megtörte energiáját. Vele magával úgy bántak, mint közönséges bűnösessel. Gyermekeitől csikarták ki anyjuk ellen a legundokabb vádakat. O maga mindenkitől el volt zárva; papírrongyra tüvel szurkálta egy-egy kicsempészett üzenetét. A forradalmi törvényszék elé idézték.

A fiatalon megöszült, kopott rubájú királyné a vádak ellenében megtartotta méltóságát és nyugalmat és mikor szemére vetették, hogy megrontotta saját fiát, hogy azután ő uralkodhassék, anyai büszkesége és női szemérme azt felelte: »erre nincs válaszom, mert vannak vádak, a melyek ellen fellázad a természet; a jelenlevő anyákhoz apellállok ellene.« Az ítélet halálra szült. Gyönyörű kísérete volt a halálban »a Tuilleirák ez egyetlen férfianak«: a girondisták, akik szintén a conciergerien voltak elzárva. **Brisson** memoirejait írta, a többi férfölt beszélgetések között várta a törvényszék ítéletét és a Marseillet énekelve mentek a vesztőhelyre.

Ezzel az érdekes korról foglalkozik a **Nagy Képes Világtörténet** most megjelent 188. füzet.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője **Marczali Henrik**, egyetemi tanár, ki egyúttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbőrötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

## TANUGY.

A kir. kath. jogakadémia almanachja. Mint minden évben, az idén is gazdag és érdekes tartalommal jelent meg a helybeli kir. kath. jogakadémia almanachja. Rövid történelmi visszatekintés után közli a tanári kar névsorát s a tanév történetét. A megnyitó ünnepély során közli az almanach dr. **Szolcsányi Hugó** r. tanárnak »Népszerűségünk és fajunk számviszonyai, tekintettel Biharvármegyére« cz. tanulmányát, a jogakadémia Erzsébet-ünnepélyének során pedig dr. **Hodányi Gyula** r. tanárnak Erzsébet királynéről mondott gyönyörű emlékbeszédét. Nagyobb szabású feltejerjesztést intézett a vallás- és közokt. miniszterhez a tanári kar a jogtanárok fizetésének rendezése végett; ezt a feltejerjesztést is egész terjedelmében közli az évkönyv. A joghallgatók összes száma volt az év végén 171; ebből magyar 133, oláh 37, német 1, vallás szerint róm. kath. 57, gör. kath. 16, gör. kel. 22, ág. ev. 5, ref. 28, zsidó 43. A tanárok ez évben is, mint mindig, magyar irodalmi működést fejtettek ki; s érdemes följegyeznünk, hogy e működés színhelye részben lapunk is volt.

## SZINHÁZ.

### A Parasztbecsület Gyulán.

Tegnapelőtt búcsuzott a színtársulat énekes személyzete a gyulai közönségtől **Mascagni** örökbecsű operájában: a Parasztbecsületben. **Russinszky** Ilona asszony tüneményes énekművészete aratott sokáig emlékezetes sikert. A kik valaha hallották **Santuzza** szerepét **Russinszky** Ilonától énekelni, elragadtatva beszélnek arról a nagy művésztől, melylyel e nagy

feladatot a kitűnő művész megoldja. Egyébként és az előadás kitűnő volt. **Békési Turridot** igen szépen énekelte, s az egész előadás sokáig emlékezetes lesz a gyulaiak előtt.

## TAVIRATOK.

### A pápa állapota.

**Róma**, július 17. (Saját tud. távir.) A pápa az éjszakát nyugtalanul töltötte. Fájdalmakat is érzett. Kevés bouillont evett. Állapota egyébként lényegesen nem változott.

**Róma**, július 17. (Saját tud. távir. 8 óra 50 perc.) A Voce della Verita azt jelenti, hogy a pápa egészségi állapota reggeli 3 óra 45 perczkor változatlanul komoly volt.

**Róma**, július 17. (Saját tud. távir.) A délelőtt 9 órakor a pápa állapotáról kiadott orvosi jelentés a következő:

A Szentatya az éjjel néhány órát aludt. Időközönként kissé izgatott volt. A mellhártyában meggyülemlett váladék a már megállapított korlátok közt maradt anélkül, hogy komoly bajt idézne elő. — O szentsége közérzésében nem állt be jelentékeny változás. Érverés 88, légzés 30, hőmérsék 36.5. **Mazzoni**, **Lapponi**.

**Róma**, július 17. (Saját tud. távir.) A Voce della Verita arról értesül, hogy **Mazzoni** és **Lapponi** elhatározták, hogy ma mellkascsapolást végeznek a pápán, ha a körülmények engedik. A Messagero jelentése szerint a Szentatya légzési nehézségek és melle táján érzett kis fájdalom következtében izgatott volt, igen kevés bouillont vett magához és sokszor lethargiába esett, azonban el nem ajult, mint a múlt éjszakákon.

**Róma**, július 17. (Saj. tud. távir.) Két római testvér szerzetes ünnepies fogadalomban felajánlotta életét a pápa egészségéért.

**Róma**, július 17. (Saj. tud. távir.) A pápa halálára minden előkészület megtett. A pápa ravatalát már készítik, s a népet este öt óráig fogják a ravatalhoz bocsátani. 5-től 6 óráig a meghívott előkelőségek, s ezután 8 óráig a papság járulhat a pápa ravatalához.

**Róma**, július 17. (Saj. tud. távir. este 8 óra.) A pápa ereje annyira hanyatlik, hogy a katasztrófa minden órában várható, de tekintve a pápa szívós ellenállását még, órákig, sőt napokig is élhet.

### A képviselőházból.

**Budapest**, július 17. (Saját tud. távir.) Szünet után **Kaas Ivor** báró kijelenti, hogy nem a pártja nevében beszél, mert pártja ígéretet tett, ha **Khuen-Héderváry** Széll szellemében kormányoz, lojális lesz. De ő úgy látja, hogy most már meg lehet ítélni a kormány programját s ezért tartja szükségesnek kritikát mondani a kormány programja felett s ezt nem fogadja el, mert a néppárt konzerválni akarja alkotmányunkat, a király fogalmával, de nemzeti monarchiát akar, ahol a hadseregben is érvényesüljön a nemzeti szellem.

Folytatva beszédét különbséget tesz a szabadság és szabadelvűség fogalma

között. A szabadság, ugymond, Athén tereim született s életerős gyönyörű leánya, míg a szabadelvűség a francia forradalomban született s hozzánk, mint vén leány került hozzánk, a militarizmus és a görnyesztő adó terhet zúdítva nyakunkba. A néppárt erőteljes, életképes, alkotmányos királyságot akar, amelyet a kormányelnök politikájával fenyegetve lát, mert ha feloszlatják a Házat, csonka parlament kerülne ki az új választásokból s több vármegye meglagadná az ujonczozást, ami alkotmányunk függesztéséhez vezetne.

### Meghiusult merénylet Erzsébet királyné ellen.

Budapest, július 17. (Saj. tud. távir.) Henri Greville francia író halála alkalmából a francia lapok hátrahagyott emlékirataiból közölve a következőket írja:

1897-ben Greville asszony Mentonban nyaralt s éppen akkor ott tartózkodott Erzsébet királyné is. Egy este történt, hogy a parkban Greville asszony szembe találkozott a királynéval, de tudva, hogy kerüli az embereket, letért az utról s egyik félre zúgól figyelte a sétáló királynét.

Egyszerre a bozótból egy férfi alakja toppan elő kezében valami alakatlan tárgyat tartva a királyné felé siet. Greville asszony látva az ember szándékát, rémülten felsikoltott, mire figyelmessé lett a királyné is s az ember meglepetve elfutott. Ettől kezdve a rendőrség kettőzött figyelemmel őrködött a királynéra, de nem hozták nyilvánosságra a történeteket, hogy ne ártsanak Mentone jó hírének.

### Nyaraló hercegek.

München, jul. 17. Leopold és Konrad bajor hercegek ma délelőtt Ischlbe utaztak nyári tartózkodásra. Gizella hercegnő e hó 23-án utazik oda. (M. T. I.)

### A Vezuv kitörése.

Nápoly, július 17. (Saj. tud. távir.) A Vezuv hetek óta nyugtalankodik, s az utolsó napokban annyira fenyegető exploziói voltak, hogy nagy veszedelemtől tartanak. A közeli falvakból rémülten menekülnek. Magát Nápolyt is nagy veszedelem fenyegeti.

### A miniszterelnök válasza.

Budapest, július 12. Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök képviselővé való választása

alkalmából kapott üdvözlő táviratra a következőket válaszolta Plausics liberális pártelnöknek: Benső örömmel vettem hírt arról, hogy Temesvár orsz. gyűlési képviselőjévé választattam. Örömmel töltött el ez különösen azért, mert újabb fényes győzelmet jelenti azon eszméknek, melyeknek mi akik a szabadelvű párt zászlaja alatt küzdünk, mindig hívei voltunk. Fogadják szíves üdvözlőtükér, jó kívánataikért őszinte köszönetemet. Hazafias lelkesedésetek erőt nyújt az elem tűzött nagy nehéz feladat megoldásához. (M. T. I.)

### Szerencsétlenség királylátogatáskor.

Christiana, július 17. A királynak D. germolenen történt látogatása alkalmából egy kikötőhid leszakadt. Száz ember a vízbe esett. Számosan súlyosan megsebesültek. (M. T. I.)

### A görög kamara feloszlata.

Athén, július 17. Hir szerint a kamarát augusztus 30-án feloszlatják. Ez esetben az új választások október 25-én lesznek.

000 REGÉNY CSARNOK 000  
000 000

## Sorsjáték.

Regény.

Irtá: Stella (Szöke Berta) 36.

— Utasítsd vissza a közvetítő ajánlatát Márta — kezdte kis idő múlva ismét az apa — és menj Almásra. A családot ismerem, igen előkelő, finom népség, szép fizetés és csak egy kis lány... Aztán... közel vagy hozzánk, amikor tetszik, haza jöhetsz, vasuton egy, kocsin másfél óra járás. Mégsem éreznék annyira a távollétedet.

A leány nem felelt, olyan kínos helyzetben volt. Hogyan mondja meg, hogy ép ez az ok vezérelti a kecsesítő feltételek visszautasítására. Akár Almáson van, akár Kapocson, mit nyer a kis távolsággal? Szélesbedik a látókör? El van-e érve itt az a cél, amit maga elé tűzött, hisz akkor Kapocson is maradhatna? De hogyan szomorítsa meg őket ismét? Hogyan fossza meg őket attól a kis örömtől, melyet időnkinti látogatása nekik okozna?

— Nos? — kérde apja ismét — ugye, megmondjam az igazgatónak...

— Nézd apám, — felelt a lány összeszedve magát — éppen ez az, ami visszariaszt. Ha Almáson valami nem tetszene nekem s annak kifejezést is mernék adni, mindjárt azt mondanák: hja, azt hiszi, most is gazdag ember az apja, most is finyáskodhatik, vége már ennek, idegenben nem lehet az ember úgy, mint otthon sőt És ha csak kevés rosszindulat van bennök, megkeseríthetik az életemet.

— De hisz ez másutt ép úgy bekövetkezik.

— Ahol nem ismernek, egészen másképpen léphetek fel. Aztán meg itt Kapocson járjak a távoli dékemmél, eltűnjem a gunyos mo-

solyokat, melyek kisérni fognak, ha az utcán végig megyek. Oh, ez nagyon kínos volna nekem.

— Igaza van — mondta anyja — itt nem kell neki gyerekeket dajkálni, azok a gunyos mosolyok, kárörvendő pillantások engem is bosszantanának. Ha távol kell lennie, végre is mindegy, 2 órával közelebb van hozzánk, vagy távolabb, a vasut mindenfelé elvisz bennünket, ma nem ismertünk távolságot Magyarországon, ahol t. i. vonat közlekedik.

Márta olyan álás volt e szavakért, csak nagy megerőltetésébe került, hogy nyakába nem borult anyjának, de idejekorán meggondolta, ez végre sértés lehetett volna rájuk nézve. Most már nyugodtan tölthette a szünidőt, hat hete volt még hátra, ezt egész zavartalanul élvezhette. Allását csak szeptember közepe felé kellett elfoglalnia, mert a család fűrdőre ment, honnan csak öt, esetleg hat hét múlva térnek vissza. Ugy örült a gyönyörű vidék ek, amit majd megismer. Szepesvölgy, az ország egyik legszebb pontján feküdt, a Gerlach aljában. Hogy fogja élvezni a felségesen szép hegyvidéket, csodáit, a remek fenyes levegőt.

(Folyt. köv.)

## KÖZGAZDASÁG.

### Értéktőzsdé

Budapest, július 17.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

### Határidők.

Budapest, július 17.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

### Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. július 17-én

Magyar aranyjáradék 4/100	120.50
Magyar koronajáradék	91.25
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/100	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2/100	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyeresémsorsjegyek-kölcsön	198.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.50
Osztrák járadék papirban	100.40
Osztrák járadék papirban	100.75
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	154.75
Osztrák magyar bank részvény	16.05
Magyar hitelbankrészvény	781.—
Osztrák hitelintézet részvény	670.—
Párisi vista	95.27
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.80
Londoni vista	289.17
20 márkás arany	28.47

A szorokszótört feladás:

Dr. VUCSKICS GYULA.

# Diana-fürdő megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a

## Diana gőz-, kád- és hideggyógy-fürdőt

a legnagyobb igényeknek megfelelően ujonnan átalakítottam, berendeztem és azt a mai naptól fogva a t. közönség használatára bocsájtom.

Kiváló tisztelettel Káin Jakab, tulajdonos.

812

A

„Nagyváradai hitelbank részvénytársaság”  
működését Kossuth Lajos-utca 10.  
sz. a. megkezdte.

### Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadása  
könyv-cskékre és folyó számlára, mely előbbi  
után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

**Váltók leszámítolása.**

**Előlegek** értékpapírokra és áru-  
készletre.

**Jelzálogkölcson nyújtása** házakra  
és földekre.

**Értékpapírok** vétele és eladása.

**Szelvények és kisorsolt érték-  
papírok** beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u.  
3—5-ig.

**Az Igazgatóság.**

## Kecskeméty István

étterme és söresarnoka,  
Nagyvárad, Lukács György-utca sarkán.

Naponta frissen csapolt *márcziusi sör.*

315 Saját termésű, tisztán kezelt

### HEGYI BORO K.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák

étlap szerint vagy megállapított árak mellett  
elfogadtatnak.

### ABONNENSEK

elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Egyben van szerencsém a *vidéki utazó kö-  
zönség* szives figyelmét felhívni, hogy

### vendég-szobáimat

ujjonnan berendeztem és tisztántartására  
különös gondot fordítok, ugyszintén

— **szállóhely** —  
s olcsó ár mellett szives rendelkezésre áll.

Egy-két középiskolát  
*végzett fiú*

## tanulóul

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

A fürdő- és nyaralási idény al-  
kalmából a t. közönség figyelmét  
felhívjuk

### tűz és betörés mentes letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és köz-  
vetlenül zárható fiókok állanak  
előnyös feltételek mellett a bérelni  
kívánók rendelkezésére.

Nagyvárad Takarékpénztár,  
részvénytársaság.

339

Hazai ipar!

# Butor

Modern lakásberendezések, valamint  
egyeb butordarabok gyári árban

## REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utca elején.

A várad-velencei volt Weinberger-  
féle gyárhelyiségben

## 2 magtár

azonnal bérebevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takaré-  
pénztárnál. 307.

Telefon: 340. sz.

Telefon: 340. sz.

## Tátray és Weil

hatóságilag engedélyezett villamos világítási, vízvezeték és  
légszesz berendezési vállalat.

### LAKATOS MŰHELY.

Üzlet és javító műhely: **Fő-utca, Nyíry-ház.** || Fő-műhely: **Hármas-utca, 514.**

a hol is minden e szakba vágó munkák, csillárok, asztali és ivlámpák, fürdő-  
szobák, closetek és ezenkívül bármilyen lakatos munkák szakszerűleg, fe-  
lelősség mellett jutányosan és pontosan készítettnek.

**Költségvetések díjtalanul.**

342.

# H Á S Z M A N Ó

kézmű és divatáruháza

**NAGYVÁRAD,** Fő-üzlet: Zöldfa-u. elején. Fiók-üzlet: **AMERIKAI ÁRUHÁZ** Fő-u.

Figyelmeztetni kívánom mindazokat, kiknek a **költözködéskor** bármely cikkben szükségletük volna, hogy nemcsak  
röfös árukban, hanem **szőnyeg, madracz, paplan garnitúra, szövet- és csipke-függönyökben** is óriási raktáram van  
amit nálam a már ösmert

**olcsó és szolid árban lehet beszerezni.**

Minden 10 frt bevásárlásnál kívánatra egy életnagyságu fénykép lesz nagyítva.

260